

L'utilisation du glaive dans l'affaire Dina : justice ou vengeance ?

Le massacre de Sichem

De la conduite de Simon et Lévi

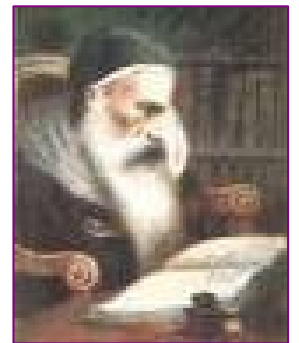
L'affaire du viol de Dina pose la question du juste droit de l'attitude de Simon et Lévi qui massacrèrent la population.

Cette attitude peut-elle être justifiée, alors que Jacob lui-même la condamna (Gn 49, 7). Maïmonide (1135 – 1204) et Nahmanide (1194 – 1270) posent deux lectures opposées.

רמב"ם הלכות מלכים פרק ט הלכה יד
 וכיצד מצווין הן על הדינין, חייבין להושיב דינין ושופטים בכל פלך ופלך לדון בשש מצות אלו, ולהזהיר את העם, ובן נח שעבר על אחת משבע מצות אלו יהרג בסייף, ומפני זה נתחייבו כל בעלי שכם הריגה, שהרי שכם גזל והם ראו וידעו ולא דנוהו.

רמב"ן בראשית פרק לד
 ואין דברים הללו נכונים בעיני, שאם כן היה יעקב אבינו חייב להיות קודם וזוכה במיתתם, ואם פחד מהם למה כעס על בניו וארר אפם אחר כמה זמנים [...] אבל ענין שכם, כי בני יעקב, בעבור שהיו אנשי שכם רשעים ודמם חשוב להם כמים רצו להנקם מהם בחרב נוקמת, והרגו המלך וכל אנשי עירו כי עבדיו הם, ואין הברית אשר נמולו נחשב בעיניהם למאומה כי היה להחניף לאדוניהם, ויעקב אמר להם בכאן כי הביאוהו בסכנה שנאמר עכרתם אותי להבאישני, ושם ארר אפם כי עשו חמס לאנשי העיר, שאמרו להם במעמדו וישבנו אתכם והיינו לעם אחד, ואולי ישו בו אל ה' והרגו אותם חנם, כי לא הרעו להם כלל. וזהו שאמר כלי חמס מכרותיהם:

Rambam, Mishné Torah, lois des Rois chapitre 9, loi 14

Comment les fils de Noé doivent-ils appliquer la justice ? Ils doivent placer des magistrats et des juges dans toutes les villes et faire appliquer les 6 autres commandements concernant les fils de Noé (voir : <http://www.akadem.org/photos/contextuels/2663>Noahides doc1.pdf>) et éduquer le peuple. Et un fils de Noé qui transgresserait l'un des sept commandements sera passible de mort par le glaive. Et c'est pourquoi les habitants de Sichem furent condamnés à mort. Or Sichem avait volé Dina, et la population avait vu et le savait et ne le jugea pas.

Ramban, commentaire sur la Torah :

Les propos de Rambam ne me conviennent pas, car Jacob notre père aurait dû être le premier à décréter la mort. Et si c'était par peur, alors pourquoi a-t-il maudit la colère de ses fils plus tard (avant de mourir) ? [...] En fait voici l'explication. Les fils de Jacob considérant les Sichémites coupables et passibles de mort ont voulu se venger par le glaive. Ils ont tué le roi et les habitants, ses serviteurs. Quant à la circoncision, elle ne représentait rien pour eux, sauf à plaire à leur maître. Mais Jacob considéra qu'il se trouvait à présent en danger selon le verset "vous m'avez humilié pour me faire honte", par la suite il maudit leur colère à cause de la violence faite aux habitants, qui leur avaient dit de s'installer et de former un seul peuple ; et peut-être se seraient-ils approchés de Dieu. Ils ont donc été tués en vain, alors que les habitants ne leur avaient fait aucun mal. D'où le verset "Leurs armes sont des instruments de violence".

Note

Ramban considère que seul Sichem était coupable et non toute la population mâle.

La Sichem biblique au pied de Naplouse

Traduction : Philippe Haddad.